

Çankırı'dan Göç Etme Dinamiklerine İlişkin Nitel Bir Araştırma

A Qualitative Research on Migration Dynamics from Çankırı

Zeynep KUYAR¹ Kemal DİL²

Başvuru Tarihi/Submitted: 23.07.2025 Kabul Tarihi/Accepted: 17.07.2026

Makale Türü/Article Type: Araştırma Makalesi/Research Article

Öz

Bu çalışma, Çankırı'da yaşayan bireylerin, Çankırı'dan göç etmeye ilişkin düşüncelerinden yola çıkılarak yerel göç dinamiklerine ilişkin anlamlar üretmeyi amaçlamaktadır. Farklı toplumsal yansımaları olan göç olgusu literatürüne bu çalışmanın problem cümlesi, temel ve alt soruları odağında yerel düzeyde anlamlar üreterek katkıda bulunmak amacıyla araştırmanın yöntemi, nitel desende planlanmıştır. Bu çalışma, nitel desenin temsil ve pratik olanakları içeren esnek yapısı sayesinde, çalışmada göç olgusuna ilişkin değişken çeşitliliği öne çıkarılmadan az sayıda katılımcı üzerinden yürütülmüştür. Bu amaçla, olasılığa dayanmayan örneklem türlerinden kolaycı örneklem kullanılarak araştırmanın katılımcılarına ulaşılmaya çalışılmıştır. Araştırmada, yarı yapılandırılmış sorular üzerinden yapılan derinlemesine görüşmelerle verilere ulaşılmıştır. Verilerin çözümlemesi içerik analiziyle gerçekleştirilmiştir. Çalışmadaki veriler itme-çekme, sosyal ağ ve göç etmezlik kuramları çerçevesinde ele alınmıştır. Elde edilen bulgular, Çankırı'dan göç etme dinamiklerinin daha çok itme çekme kuramı bağlamında anlam bulduğunu düşündürmüştür. Araştırmanın “Ne tür dinamikler Çankırı’da göç etmeyi etkilemektedir?” biçimindeki temel sorusuna yanıt olarak araştırmada, sosyal ve kültürel dinamikler, şehrin yapısı ve özellikleri, şehrin insanları ve ulaşım olmak üzere dört farklı dinamik ön plana çıkmıştır. Verilerden hareketle Çankırı’da çekici faktörlerden daha çok itici faktörlerin yoğunlukta olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu nitelikleriyle bu makale, Çankırı ili özelinde yapılan göç araştırmalarına katkı yapması dolayısıyla önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Göç, göç dinamikleri, Çankırı’da göç

Abstract

This study aims to generate meanings regarding local migration dynamics based on the views of individuals living in Çankırı about migrating from the city. In order to contribute to the migration literature, which encompasses various social implications, by producing local-level insights centered on the study’s problem statement, main research question, and sub-questions, the research was designed using a qualitative approach. Thanks to the flexible nature of the qualitative design, which includes representational and practical possibilities, this study was conducted with a small number of participants without highlighting the diversity of variables related to the migration phenomenon. For this purpose, participants were reached through convenience sampling, one of the non-probability sampling techniques. Data were collected through in-depth interviews based on semi-structured questions. The data were analyzed using content analysis. The findings were examined within the frameworks of push-pull theory, social network theory, and the theory of non-migration. The results suggest that the dynamics influencing migration from Çankırı can be explained primarily through the lens of push-pull theory. In response to the study’s main research question, “What kinds of dynamics influence migration from Çankırı?”, four key dynamics emerged: social and cultural dynamics, the city’s structure and characteristics, the people of the city, and transportation. Based on the findings, it was concluded that push factors outweigh pull factors in Çankırı. In this respect, the article is significant because it contributes to migration research conducted specifically on the province of Çankırı.

Keywords: Migration, dynamics of migration, migration of Çankırı

Atf/Citation: Kuyar, Z., & Dil, K. (2026). Çankırı’da göç etme dinamiklerine ilişkin nitel bir araştırma. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 26(3), 1114-1133.

¹Çankırı Karatekin Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, Doktora Öğrencisi, zeykkuu@gmail.com, ORCID: 0009-0001-1275-5174

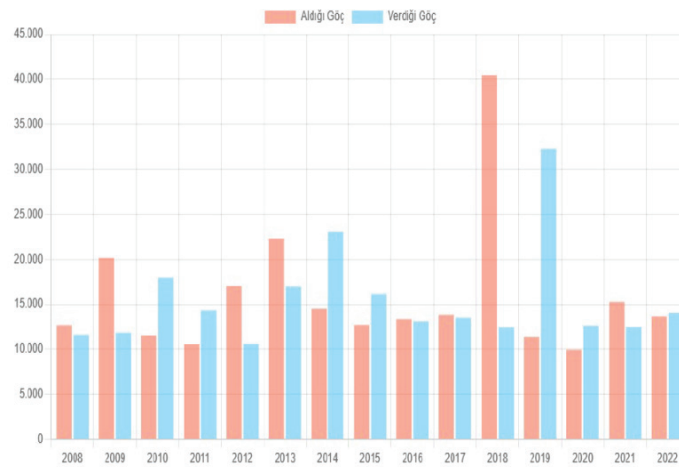
²İzmir Bakırçay Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, Prof. Dr., kemaldil@yahoo.com, ORCID: 0000-0003-0106-8712

Giriş

İnsanlar var olduğunu hissetme, varlığının kıymetli olduğunu bilme, iyi bir yaşam sürme ve yaşam doyumuna ulaşma arayışı içindedir. Göç de bu arayış doğrultusunda anlam bulan insan eylemliliklerinden birisidir ve farklı boyutlara sahiptir (Dil, 2024). Temel ekonomik ihtiyaçların karşılanması arayışı üzerinden göçün ekonomik boyutu anlam bulurken, farklı sosyal grupların baskısından kurtulma gibi arayışlar üzerinden göçün sosyal ve politik boyutu anlam bulmaktadır. Bireyin göç ettiği yerde kendisini özgür ve mutlu hissetmesi arayışı ise göçün kültürel uyum boyutuna işaret etmektedir. Bu açıdan Dil (2015, s. 149) göç olgusunu coğrafi yer değişikliğini de içeren toplumsal konumsal yer değişikliği olarak tanımlamıştır. Öte yandan göç konusu yasalarla belirlenmiş bir alandır ve devletleri ilgilendirir; bu açıdan göçün hukuksal bir boyutu da bulunmaktadır. Tüm bu boyutlar üzerinden bakıldığında göç, insan kimliğinin oluşmasında çok önemli role sahiptir. Bu çerçevede şu şekilde bir tanım yapılabilir: “Göç, eksi ve artı yönlerinde gitmeyi ve gitmemeyi kapsayabilen bir olgudur. Bu sebeple göç; bir kişi ya da grubun, sosyal, ekonomik, coğrafi, politik ve demografik faktörleri kendi karakteristik özellikleri ile değerlendirerek kendi kimliğini ve varoluşunu inşa etmek için kendisi için iyi bir yerleşimde bulunma kararıdır.” (Suna & Cereci, 2022, s. 197).

Göç, bir kişinin belirli bir amaç ve süre ile daimî ikametgâh yerini değiştirmesidir (TÜİK NİP, 2024a) ve insanlığın var oluşundan günümüze kadar çeşitli nedenlerden kaynaklanan nüfus hareketliliği olarak tanımlanabilir. Bireysel veya toplu olarak gerçekleştirilebilen siyasi, ekonomik, sosyal, kültürel olaylar ya da doğa olayları ve/veya terör gibi nedenler dolayısıyla bulunulan yeri terk etme durumu genel anlamda göç kavramının içine dâhil edilebilir. Aynı zamanda kişilerin kendisi ve ailesi için sağlık, eğitim, hizmet gibi unsurların daha iyi olduğu yerlere geçici veya kalıcı olarak gitmeye karar vermeleri ve bunu gerçekleştirmeleri göçün bir başka yönüne işaret eder (Uysal & Aktaş, 2011, s. 192). Günümüzde sadece insanlar ya da insan toplulukları değil bilgi, fikirler, para ve metalar da bu çağda dolaşmaktadır (Castels & Miller, 2008). Bu nedenle Castels ve Miller (2008) içinde bulunduğumuz çağı ‘Göçler Çağı’ olarak tanımlamışlardır. Bu unsurların serbest dolaşımı ise siyasi olaylara, şiddetli çatışmalara, ekonomik ve kültürel değişimlere sebep olmaktadır (Ayдын, 2023).

Göç, toplumları şekillendirme ve yeniden şekillendirme, onları daha çeşitli ve karmaşık hâle getirme biçimi nedeniyle önemlidir (King, 2012). Türkiye’de göç konusuna genel ilgi 1990’larda başlamış, 2000’lerde ivme kazanmış, 2010’larda ise yaygınlaşmıştır (Körükmez & Südaş, 2015, s. 9). Sosyolojinin alt bir alanı olarak göç sosyolojisi, toplumu anlamak ve toplumsal hareketleri yorumlamak için kritik bir alandır (Adıgüzel, 2016). Bu bağlamda Çankırı’da nüfus değişimlerine bakıldığında ise zaman zaman göç aldığı, zaman zaman da göç verdiği görülmektedir, bu anlamda Çankırı ilinin göç tablolarında dalgalı bir görünüme sahip olduğu görülmektedir (TÜİK NİP, 2024a). Bu durum verilen göçün geri geldiğini ya da göç almasına rağmen aynı zamanda göç verildiğini düşündürmektedir. Aşağıdaki grafikte Çankırı’nın yıllara göre göç alıp verme durumu görülmektedir.

Şekil 1. Çankırı’da Göç*

*Grafik TÜİK’ten alınmış olup TÜİK’te son paylaşılan yıl 2022’dir.

2022 yılına ait verilerde Çankırı'nın göç verme nedenleri arasında en yüksek paydaya sahip olan dinamiklerin aileye bağlı olarak başka bir şehre taşınma, daha iyi konut ve yaşam koşullarına erişim, eğitim alma ve tayin/iş değişikliği, iş bulmak/ işe başlamak olduğu görülmektedir. Ailevi nedenlerle başka bir yere taşınma, başka bir şehre geri dönme, sağlık/bakım hizmet alımı için taşınma, ev satın olma, emekli olma gibi dinamikler ise diğerlerini oluşturmaktadır. 2022 yılına ait verilerde Çankırı'nın göç alma nedenleri arasında en yüksek paydaya sahip olan dinamiklere bakıldığında ise eğitim alma, aileye bağlı olarak daha iyi konut ve yaşam koşulları, tayin/iş değişikliği ve Çankırı'ya geri dönme unsurları karşımıza çıkmaktadır (TÜİK NİP, 2024b).

Çankırı'da yapılan göç ile ilgili çalışmalara baktığımızda genellikle uluslararası göç bağlamında çalışmaların olduğu görülmektedir. Savar ve Kedikli (2019); Türkiye'deki mülteci ve sığınmacıların yasal düzenlemeler ve kurumsal hizmetler çerçevesinde sahip oldukları hakları ortaya koymak, eğitim, istihdam, sağlık, barınma ve sosyal yardım konularında elde ettikleri imkanlar bakımından yaşadıkları sorunları tespit etmek ve tespit edilen sorunların çözümüne yönelik öneriler sunmak amacıyla bir çalışma gerçekleştirmiştir. Bu bağlamda da Çankırı il merkezi ve ilçelerinde ikamet eden göçmenlerin hizmet aldıkları alanlarda yaşadıkları sorunların tespitine yönelik sahada anket yapmış ve ortaya çıkan verileri analiz etmişlerdir. Göç (2024) ise geçici koruma kapsamında ülkeye gelen -Suriye savaşıdan etkilenerek gelen Suriyeliler- göçün, ekonomi üzerindeki etkisini Çankırı'daki vatandaşların üzerinden analiz etmektedir. Diğer bir çalışmada Göç (2023), suç olgusu ve geçici koruma kapsamındaki bireylere ilişkin algılara odaklanmaktadır. Kalaycı ve Göç'ün (2023) yaptığı çalışmaya baktığımızda ise uluslararası öğrencilerin yaşadıkları sıkıntılara odaklandıkların görülmektedir. Çankırı'da bulunan Ayseki, Kavak, Karadibek ve Karamürsel köylerini, orman ve ova köyleri olarak ayırarak araştıran Ünal'ın (2014) doktora tezinde, köylerden göç etme durumlarına ve nedenlerine değinilmiştir. Bu çalışmaların dışında, Çankırı'da 19. yüzyılda Çerkes ve Nogay göçmenleri (Çağ, 2013), belediyeler ve göçmen politikaları (Atmaca, 2018), Çankırı'da Bulgaristan göçmenlerinin iskânı (Yıldırım, 2022), Çankırı'ya yapılan Kırım-Kafkas göçleri (Kalaycı & Çatal, 2017) konu başlıklarının olduğu görülmektedir. Görüldüğü üzere literatürde Çankırı ili özelinde göç araştırmaları oldukça az sayıdadır. Bu nedenle araştırma, Çankırı'daki göç hareketlerine ilişkin bilgi sunması nedeniyle önemlidir ve çalışma bu yönüyle özgündür. Bu araştırmanın amacı Çankırı'da yaşayan bireylerin Çankırı'dan göç dinamiklerini itme-çekme, sosyal ağ ve göç etmezlik kuramları çerçevesinde ele almaktır.

Literatürde, göç kuramları başlangıçta ekonomik temelli olarak ortaya çıkmıştır. Küreselleşmenin etkisiyle göçün nedenleri ve türleri konusu kuramlarda, farklılaşmalar göstermeye başlamış ve ekonomik temelli göç kuramları, göçü açıklamada yetersiz kalmaya başlamıştır. Bu bağlamda, Ravenstein'in göç kanunları ekonomik temellidir ve göç kuramlarının oluşmasına bir zemin hazırlamıştır. Ravenstein'a göre göç etmede mesafe önemlidir, bireyler kısa mesafelere ve ticaret merkezlerine doğru göç ederler (Ravenstein, 1885;1889). Yaşanan yer ve göç edilmek istenen yerde itici ve çekici faktörler yer alır ve kuramda itici ve çekici faktörler bireysel olarak kişiye özel bir hesaplama yapılarak ortaya konur. Göç sürecindeki engelleyici unsurlar ise hukuksal ve sosyal belirsizlikler, göç mesafesi, ulaşım için ödenecek bedeller, göç etmek için yeterlilikler gibi faktörler olarak karşımıza çıkmaktadır (Çağlayan, 2006). Lee'nin (1966) kuramında ise üstesinden gelinmesi gereken bir dizi "araya giren engel" de vardır; bunlara örnek olarak fiziksel mesafe, yolculuğu yapmanın maliyeti, dil ve farklı yaşam biçimleri gibi kültürel engeller ve uluslararası sınırlar ve göç kısıtlamaları gibi siyasi engeller verilebilir. Farklı olarak kişisel faktörler de Lee'nin göç kuramında rol oynar: Farklı insanlar ekonomik durumlarına, yaşam evrelerine ve kişiliklerine göre çeşitli itme ve çekme kombinasyonlarına farklı tepkiler verecektir (akt. King, 2012, s.12).

Sosyal ağ kuramında göçmenler, göç edecekleri yerlerdeki tanıdıkları sayesinde oraya gitmenin maliyetini, riskini azaltmakta ve göç ettikleri zaman gidilen ülkeye daha kolay uyum sağlamaktadır. Göç edilecek yerdeki sosyal ağlar, göçten beklenen net geliri yükselten ve o ülkeye ilişkin kritik bilgileri de sağlar (Şenol Sert, 2016). Bir göç ağı, göçmenlerin aileleri veya arkadaşlarıyla etkileşime girdiği kişiler arası ilişkilerin bir bileşimi olarak tanımlanabilir. Sosyal ağlar taşınmanın maliyetini ve risklerini azaltır; oranın koşullarını bilmede göç edecek bireylere yardımcı olur ve bilgi aktarımı sağlar; kolaylaştırıcı bir faktör görevi görür ve göç edildiğinde muhtemel uyum sorunlarını hafifletir; gidilecek olan yerin hukuki süreçleri hakkında fikir verir. Bu faktörler çerçevesinde uluslararası göç daha gerçekleşebilir hâle gelir. Aynı zamanda sosyal ağlar da bir itme veya çekme faktörü olarak görülebilir (Haug, 2008, ss.588-589).

Diğer yandan küreselleşmenin etkileri etrafında dünyanın küçük bir köy hâline gelmesi buna ek olarak kişilerin ihtiyaç duyduğu bilgi, ürün veya hizmetlere kolayca ulaşım göç etmeye gerek duymamaya neden olmaktadır. Bu noktada dünyanın aynışması ve kişilerin istediklerine yer değıştirmeden kolayca ulaşabilmeleri karşımıza çıkmaktadır. Hareketsizliğin değeri de (Tassinopoulos & Werner, 1999) bu durum çerçevesinde kavramsallaştırılmıştır. Tassinopoulos ve Werner'e (1999) göre olumsuz durumlar olsa bile insanlar kendilerinin olduğu yerdeki/işteki/konumdaki bilgi ve becerilere sahiptirler ya da en azından hangilerine sahip olmaları gerektiğini bilirler, yani oraya dair bilgilere sahiptirler. Bu bilgileri edinmek ve avantajları biriktirmek zaman ve çaba gerektirir. Bir kişinin hâlihazırda edindiği konuma özgü bulunduğu yerdeki avantajlar ne kadar fazlaysa göç etme olasılığı o kadar azdır. Bu nedenle gençlerin yaşlılara göre hareket etme olasılığı daha yüksektir. Yeni bir yere taşınmak dil sorunları ve yeni çevre gibi bazı problemleri yanında getirecektir; bu nedenle bireyler hareketsiz kalmayı tercih etmektedirler (Tassinopoulos & Werner, 1999). Toplumda iyi bir konuma sahip olan, sağlıklı ve güvenli koşullarda yaşayan, ekonomik ve sağlık sorunları olmayan, kendini siyasal baskı altında hissetmeyen insanlar genel olarak göç etmeye ihtiyaç duymamakta ve göç etmemektedirler. Hareketsizlik hâlinde bireyler, yaşadıkları çevrede kendiliğinden bilgilere sahiptir. Organizasyonları tanımak ve kurum kültürlerine aşina olmak, yerel dilleri konuşup anlayabilme, insanların alışkanlıkları, bir ülkenin siyasal veya yasal durumuna ilişkin bilgiler, arkadaşların olması, sosyal kabul, çevre ile uyum sağlamak, sosyal yatırımlar gibi unsurlar göç etmemezliği pekiştiren ve hareketsizliğin değerlerini ortaya koyan unsurlardır (Suna & Cereci, 2022). Hareketsizliğin; itme-çekme kuramıyla birlikte düşünüldüğünde çekici faktörlerin, itici faktörlerden daha az olduğu durumlarda ortaya çıkabileceği anlaşılmaktadır. Sosyal ağ teorisiyle birlikte düşünüldüğünde ise gidilmek istenen bölgede tanıdık birinin olmaması doğal olarak bireylerin orayla ilgili yaşam bilgisini almasını da zorlaştırmaktadır, yani sosyal ağların olmaması da hareketsizliğe neden açabilecek başka bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yöntem

Çankırı'da yaşayan bireylerin, Çankırı'dan göç etmeye ilişkin düşüncelerinden yola çıkılarak yerel göç dinamiklerine ilişkin bazı kuramlar ışığında anlamlar üretmeyi amaçlayan bu makale, bu anlamlar üzerinden yerel düzeyde göç olgusuna içkin kavramsal çerçeve oluşturma potansiyeli de taşımaktadır. Çünkü kavramsal çerçeve, araştırmacıların yerel düzeyde göç olgusuna yönelik keşfetmeyi amaçladıklarına ilişkin fikirler ortaya koymalarına da olanak sağlamaktadır (Suveren & Güllüpnar, 2022).

Araştırma Deseni ve Örneklem

Bu araştırma nitel araştırma deseni çerçevesinde yürütülmüştür. Nitel araştırmalarda kişinin duygularının derinliği, dünyalarını düzenleme şekilleri, olan şeylerle ilgili düşünceleri, deneyimleri ve temel kavrayışları ortaya çıkarılır (Patton, 2018, s. 21). Nitel araştırmalar, katılımcı sayısından ziyade verilerin zenginliğine ve kalitesine odaklanır (Akçay & Koca, 2024, s.832).

Derinlemesine görüşme, belirli bir konunun yapısını, ilişkiselliğini ve örüntülerini detaylı şekilde incelemeyi amaçlayan ve doküman incelemesi, görüşme, gözlem gibi türleri bulunan bir nitel veri toplama tekniğidir. Derinlemesine görüşmenin amacı; araştırmacının, katılımcının deneyimlerinden, düşüncelerinden ve algılarından yararlanarak, bilinmeyenleri gün yüzüne çıkarabilmek yeni şeyler keşfedebilmesini sağlamaktır (Uslu & Demir, 2023). Bu yönüyle nitel araştırma, katılımcının kişisel deneyimlerini, bakış açısını ve düşüncelerini onun kendisinin ifadeleriyle anlatmasına olanak tanıyan esnek bir yöntemdir. Bu bağlamda araştırmacılar, çalışmanın problem cümlesi, temel ve alt soruları odağında Çankırı'da yaşama deneyimine sahip olan bireylerden bazı katılımcılarla gerçekleştirdikleri derinlemesine görüşmelerden elde edilen verilere dayanarak, onların Çankırı'dan göç etme dinamiklerine ilişkin anlamlar üretmeyi amaçlamıştır. Araştırmanın verileri 10 katılımcıyla yapılan yüz yüze görüşmelerden elde edilmiştir. Bu çalışma, İç Anadolu'da dışarıya göç veren bir il olan Çankırı'da göç etme dinamiklerini katılımcıların göç etme deneyimleri, düşünceleri, algıları ve ilgileri üzerinden anlamlandırmayı amaçladığı için araştırma nitel yöntem üzerinden planlanmıştır. Ayrıca, Çankırı ilinde yaşayan herkesin göç etme deneyiminin, düşüncelerinin, algılarının ve ilgilerinin olmasının beklenmediği için bu araştırmanın da Çankırı ili evrenini temsil etme amacı planlanmamıştır. Bununla birlikte, evrende bulunanların örneklemeye seçilme olasılıklarının bilinmediği ve araştırılan olgu ile araştırmacının öne çıkardığı özelliklere uygun katılımcılara

ulaşmanın hedeflendiği nitel araştırmalarda sıkça kullanılan *olasılığa dayanmayan örneklem* türleri içerisinde yer alan *kolaycı örneklem* veya *uygun örneklem* (Balcı, 2013, s.103) olarak ifade edilen örneklem, bu çalışmada kullanılmıştır. Ayrıca, doktora düzeyindeki araştırmacıya tanıdık çevresinden, kolay ve düşük maliyetli pratikler üzerinden katılımcılara ulaşma olanağı vermesi nedeniyle de *kolaycı örneklem* tekniği (Balcı, 2013, ss. 99-104), bu araştırmada tercih edilmiştir. Araştırmada, Çankırı'dan göç etme dinamiklerine odaklanılmıştır. Dinamiklerin yaş ve cinsiyete göre farklılık oluşturabilme olasılığından dolayı katılımcıların belirlenmesinde yaş ve cinsiyet değişkenleri çalışmaya dâhil edilmiştir. Göç etme ihtimali daha düşük olan yaşlı bireyler ise çalışma örneklemine dâhil edilmemiştir.

Veri Toplama Süreci ve Aracı

Araştırmanın katılımcılarına, Çankırı şehir merkezinde ve Çankırı Karatekin Üniversitesi Uluyazı kampüsü içerisinde ulaşılmıştır. Nitel yöntem üzerinden yürütülen bu araştırmada her ne kadar Çankırı ili evrenini temsil etme amacıyla bir örnekleme işlemine gidilme de nitel araştırmalarda sıkça kullanılan *olasılığa dayanmayan örneklem* türleri içerisinde yer alan ve katılımcılara kolay ve düşük maliyetli yoldan ulaşma olanağı veren *kolaycı örneklem* tekniğinden yararlanarak katılımcılara ulaşılmıştır. Katılımcılarla yapılan derinlemesine görüşmeler 25.11.2024-02.01.2025 tarihleri arasında ortalama 45 dakika sürecek şekilde gerçekleştirilmiştir. Bununla birlikte, katılımcılarla görüşmelerde “Ne tür dinamikler Çankırı'dan göç etmeyi etkilemektedir?” biçimindeki araştırmanın temel sorusu etrafında oluşturulan alt soruların yer aldığı yarı yapılandırılmış soru formu kullanılmıştır. Formda yer alan sorular şu şekildedir: *Çankırı'dan göç etmeyi düşünüyor musunuz?, Neden Çankırı'dan gitmeyi düşünüyorsunuz?, Neden Çankırı'da kalmak istiyorsunuz?, Çankırı'dan gitmeyi düşünmemeniz için burada nelerin/ hangi unsurların değişmesi gerekir sizce? Çankırı'da iyileştirilmesini arzu ettiğiniz şeyler/unsurlar nelerdir?, Çankırı'da iyi olarak değerlendirdiğiniz neler vardır?, (Sosyal, kültürel, ekonomik vb.), Buradan nereye, hangi şehre gitmek istiyorsunuz? Çankırı'dan gitmek istediğinizi düşünelim, gideceğiniz yer neresi/hangi şehir olurdu?* Bu sorular çerçevesinde derinlemesine görüşmeler sırasında veri elde etmek amacıyla ek sorular da sorulmuştur.

Veri Analizi

Verilerin analizi içerik analizi tekniğiyle yapılmıştır. İçerik analizinde verilerin transkripti yapıldıktan sonra genel bir okuma yapılır ve burada araştırmacı gerekli gördüğü noktalarda notlar alır. Birinci okumada dikkat çeken, tekrar eden ya da ortak noktalar her katılımcı için kodlanmaya başlanır. Bu kodlanan ifadeler bir üst başlık olarak kategorileri oluşturur, kategoriler ise temaları oluşturur (Patton, 2018, ss.431-446; Saldana, 2019). Derinlemesine görüşmelerde gönüllü katılımcının izin vermesi suretiyle ses kayıt cihazı kullanılır. Verilerin kodlaması yapılırken göç dinamiklerine ilişkin itme-çekme, sosyal ağ ve göç etmezlik kuramları göz önünde bulundurulmuştur. Kodlama yapılırken dikkat edilen bir diğer nokta ise katılımcılarla gerçekleştirilen derinlemesine görüşmeler sırasında tekrar eden ortak noktalar olmuştur. Örneğin göç etmek isteyen katılımcıların nereye göç etmek istediklerini ve hangi sebeplerden dolayı orayı seçtiklerini söylemesi gibi.

Sınırlılıklar ve İnanırlık

Araştırmada bazı sınırlılıklar da mevcuttur. Araştırmanın ilk sınırlılığı, nitel bir araştırma olduğundan araştırmanın bulgularının Çankırı evrenini temsil etmemesidir. Diğer önemli sınırlılık istatistiksel olmayan, kolayda örnekleme tekniğinin kullanılmış olmasıdır ve araştırmada yaşlı bireyler örneklem dışında tutulmuştur. Ayrıca, araştırma 21-43 yaş aralığında yer alan katılımcıları içermektedir. Bu sınırlılıklar çerçevesinde olsa da veri çeşitliliğinin sağlanması bazı kategoriler özelinde dikkate alınmıştır. Bu yönüyle veri çeşitliliği, örnekleme farklı kategorilerde yer alan verilerin varlığını ifade eder (Baltacı, 2018). Bu araştırmada göç etmeyi isteyip istememe, kadın-erkek dengesi, farklı yaş grupları, kısa süreli Çankırı'da yaşama deneyimi olan ve doğduğundan beri Çankırı'da yaşayan bireyler, eğitim amaçlı ya da iş dolayısıyla Çankırı'da bulunan bireyler gibi farklı deneyimlere sahip olan katılımcılar örnekleme bulunmaktadır ve veri çeşitliliği bu şekilde sağlanmaya çalışılmıştır. Araştırmanın nitel desen çerçevesinde olması, süre kısıtlılığı nedeniyle 10 kişi ile tamamlanmıştır ancak örneklem büyüklüğü yine de küçüktür, dolayısıyla bu da bir sınırlılıktır.

Bulgular

Bu başlık altında katılımcıların demografik profili, Çankırı'ya başka bir yerden gelen katılımcıların nereden ve ne için geldikleri, katılımcıların nereye ve neden gitmek istedikleri gibi katılımcı profilini anlamaya ve açıklamaya yönelik veriler yer almaktadır. Araştırma “Ne tür dinamikler Çankırı'dan göç etmeyi etkilemektedir?” sorusu çerçevesinde olduğundan, bu bölümde gitmek isteyen ve istemeyen katılımcıların göç etmeye ya da Çankırı'da kalmaya neden olan dinamiklere ilişkin düşüncelerinin neler olduğu yer almaktadır.

Katılımcıların Demografik Profili

Aşağıdaki Tablo 1'de katılımcılara ilişkin demografik profil sunulmaktadır.

Tablo 1.

Çankırı'dan Göç Etmeyi Düşünen Katılımcıların Demografik Profili

	Cinsiyet	Yaş	Meslek	Ekonomik Düzey	Yaşadığı yer	Eğitim	Doğduğu il	Yaşanan Şehir (Kalma Süresi)*	Göç Etme Düşüncesi
K1	Kadın	21	Öğrenci	Orta	KYK	İktisat 2.sınıf	Van	İstanbul (18), Balıkesir (2), Çankırı (2)	Var
K2	Kadın	23	Öğrenci	Orta	KYK	ÇEKO 2.sınıf	Ağrı	İstanbul (2), Kocaeli (19), Çankırı (2)	Var
K3	Erkek	28	Veri Giriş Uzmanı/ Öğrenci	Orta üst	Yalnız yaşıyor kirada	İngiliz Dili ve Edebiyatı mezunu	Samsun	Karabük (18), Giresun (1.5), Kıbrıs (1), Kırıkkale (3), Çankırı (1)	Var
K4	Kadın	43	Güvenlik Görevlisi	Orta	Kızıyla kirada yaşıyor	Hazır Giyim Mezunu	Çankırı	Ankara (25), Konya, Kocaeli, Kıbrıs, Çankırı (12)	Var
K5	Erkek	29	Fabrikada İşçi	Orta üst	Ailesiyle yaşıyor	Ortaokul Mezunu	Çankırı	Çankırı (29)	Var
K6	Erkek	27	Muhasebe Uzmanı	Orta üst	Ailesiyle yaşıyor, kendi evi	Bankacılık ve Finans Mezunu	Çankırı	Marmaris (5) Bolu (1) Çankırı (20)	Yok

K7	Erkek	27	Sanayi (Oto yedek parça)	Üst	Ailesiyle yaşıyor kendi evi	Lise Mezunu	Çankırı	Aradahan (1) Çankırı (26)	Yok
K8	Erkek	30	Petshop çalışanı	Üst	Kiralık ev, kedisiyle birlikte yaşıyor	Üniversite Mezunu	Çorum	Çorum (20) Çankırı (10)	Yok
K9	Erkek	26	Gazeteci	Üst	Kendisi yaşıyor kendi evi	Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Mezunu	Çankırı	Çankırı (26)	Yok
K10	Kadın	37	Güvenlik Görevlisi	Orta	Ailesiyle yaşıyor kirada	Lise Mezunu	Çankırı	Çankırı (37)	Yok

*Kalın olarak gösterilen şehirler en çok yaşanan şehri göstermektedir.

Göç etmek isteyen katılımcılardan K1 ve K2 öğrenci, K3 veri giriş uzmanı ve öğrenci, K4 güvenlik görevlisi ve K5 fabrikada işçi olarak çalışmaktadır; 3'ü kadın 2'si erkektir. Gitmek isteyen bireylere genel olarak bakıldığında orta düzeyde gelire sahip oldukları görülmektedir. K5 hariç tüm katılımcılar üniversite düzeyinde eğitime sahiptirler. Öğrenciler Kredi Yurtlar Kurumunda (öğrenci yurdu), çalışanlar ise genel olarak kirada yaşamaktadırlar. Göç etmeyi düşünen bireylerden sadece K5 tüm hayatı boyunca sadece Çankırı'da yaşama deneyimine sahip olup diğer tüm katılımcılar yaşamlarının büyük bir bölümünü başka şehirlerde geçirmişlerdir. Çankırı'dan göç etmeyi düşünen katılımcıların sadece 1'i Çankırlıdır.

Göç etmeyi düşünmeyen katılımcılardan K6 muhasebe uzmanı, K7 sanayi ve tarım, K8 petshop çalışanı, K9 gazeteci ve K10 güvenlik görevlisidir; Çankırı'dan gitmeyi düşünmeyen katılımcıların 4'ü erkek 1'i kadındır. Göç etmeyi düşünmeyen katılımcıların, ekonomik gelir düzeylerinin üst olduğu ve kendi evlerinde yaşadıkları görülmektedir. Katılımcıların ekonomik düzeyleri ise katılımcıların kendi ifadeleridir ve belirli bir miktar belirtmemektedir. Bu durum göç etmezlik kavramına (Suna & Cereci, 2022) uygun bir profil çizmektedir. Eğitim düzeylerinin ise ağırlıkta üniversite mezunu olduğu görülmekte birlikte lise mezunları da vardır. Bakıldığında en çok yaşanan yerin Çankırı olduğu görülmektedir.

Çankırı'ya Geliş

K1 ve K2 Çankırı'ya eğitim dolayısıyla gelmiştir. K3 hem eğitim dolayısıyla hem de iş yerine yakınlığı (Ankara) dolayısıyla Çankırı'ya gelmiştir. K1 ve K2 yüksek ihtimalle geçici göç kapsamındadır ve Çankırı'ya gelmesindeki itici neden eğitimidir. K3 ise hem eğitim hem de iş yerine yakınlığı nedeniyle buraya gelmiştir. K4 ise boşanmasının ardından burada iş bulması nedeniyle buraya gelmiştir. K4'ün buraya gelmesindeki itici neden boşanması ve Çankırlı olmasıdır; çekici neden ise işinin burada olmasıdır. K8 ise spor aktiviteleri ve ablasının buraya evlenmesi nedeniyle Çankırı'ya gelmiştir. K8 bu anlamda hem itme-çekme (Çavuşoğlu, 2006) hem de sosyal ağ (Şenol Sert, 2016) kuramına uygun bir biçimde göç edeceği yeri belirlemiştir. Diğer katılımcılar Çankırlıdır (K5, K6, K7, K9, K10).

Çankırı'dan Göç Etme Dinamikleri ve Çankırı'da Kalış Biçimleri

Tablo 2'de katılımcıların Çankırı'da kalış biçimlerine ve/veya Çankırı'dan göç etmeye ilişkin düşünceleri yer almaktadır.

Tablo 2.

Çankırı'da Kalış Biçimleri ve Çankırı'dan Göç Etmeye İlişkin Düşünceleri

Katılımcı	Göç türü	Göç Etme Düşüncesi
K1, K2	Geçici	Göç etmek isteyen
K3, K4, K5	Zorunlu kalıcı	Göç etmek isteyen
K6, K7, K8, K9, K10	Gönüllü kalıcı	Göç etmek istemeyen
K7	Önceden göç etmek isteyen	
K9	Dönemlik göç etmek isteyen	

Bakıldığında geçici olarak burada kalan K1 ve K2'nin öğrenci olduğu görülmektedir. K1 "Çankırı'dan göç etmeyi düşünüyorum, okul biter bitmez." şeklinde ifade etmiştir. K4 ise işi dolayısıyla buraya gelmiştir ve iş nedeniyle kalmaktadır.

K4: Benim sizin yaşlarınızda bir kızım var. Burada üniversite kazandı, beraber yaşadığımız için farklı bir şehir tercih etmedik, ben çakılı kadroyum maalesef, burdan ayrılmam biraz zor olur yani becaş sistemi olması gerekiyor.

K3 işi ve okulu; K5 ise sosyal çevre ve iş dolayısıyla Çankırı'da zorunlu olarak kalmaktadır. K6, K7, K8, K9 ve K10 Çankırı'dan gitmeyi düşünmemektedirler. Diğer yandan K7 önceden Çankırı'dan gitmeyi düşünürken, K9 ise dönemlik olarak göç etmeyi istemektedir ve şu şekilde açıklamaktadır: "Türkiye içerisinde dönemsel olarak yazın Ege ve Akdeniz bölgelerini tercih ederdim. ... Bunların hiçbirini yaşamak için düşünmüyorum, sadece dönemlik."

Gitmek İstenen Yer

Katılımcılara hem göç etmek isteyen hem de istemeyen bireylere nereye gitmek istedikleri ve nedenleri sorulmuştur. Tablo 3'te artılar (+) göç etmek isteyen bireyleri, eksiler (-) ise istemeyen katılımcıları ifade etmektedir.

Tablo 3.

Gitmek İstenen Yerler

K	Gitmek İstenen Yer	Gitmek İsteme Nedeni
K1 +	Balıkesir, İstanbul	Ailem, tanıdıklarım orada
K2 +	Kocaeli	Orada büyüdüm, şehri tanıyorum Ailem, tanıdıklarım, arkadaşlarım orada
K3 +	Samsun/Amsterdam	İş imkanları fazla Kendimi geliştirebileceğim bir yer 7/24 aktif şehirler
K4 +	İç Anadolu kırsal kesim dışında her yere göç edebilirim.	Aşırı sıcak ve soğuk değil
K5 +	Antalya	Eğlence mekanları, kafeler vb. var
K6 -	Marmaris, Kastamonu	İnsanların kafa yapısı Deniz var Dağlar, doğal güzellikler
		İnsanın yaşadığı yeri benimsemesi, kültürel yakınlık

K7 -	Antalya	Deniz var Eğlence mekanları, sosyalleşebilecek alanlar var İş imkanları fazla
K8 -	İzmir	Daha ılık ve sıcak Tanıdıklarım var İş imkanları fazla
K9 -	Ticari olarak: İstanbul, Ankara, Eskişehir Dönemsel olarak: Ege ve Akdeniz bölgeleri Gezme amaçlı: Viyana, İtalya, Fransa, Amerika, Kutuplar	Gezebilecek ve sosyalleşebilecek alanlar var Ticari, dönemsel, gezme amaçlı
K10 -	Bir yere gitmek istemiyor.	-

Tablo 3'e bakıldığında katılımcılar göç kavramı ve göç kararı söz konusu olduğunda şehrin iklimini ve coğrafyasını, sosyal çevresini, insanların ve kültürünü, sosyalleşilme olanaklarını, alternatif sunabilirliğini, iş olanaklarını dikkate almaktadırlar.

İtici Faktörler

Çankırı'daki göç etmeye sebep olan itici faktörler hakkında göç etmeyi düşünen ve düşünmeyen katılımcılara sorular farklı biçimde yöneltilmiştir ve itici faktörler tespit edilmeye çalışılmıştır. Kodların yanlarında bulunan parantez içinde hangi katılımcıların bu ifadeyi vurguladıkları görülebilir. Böylece veriler, ne kadar tekrar ettikleri sık frekanstan azalan frekansa doğru sıralanmış ve anlaşılabilir hâle getirilmeye çalışılmıştır. Bu konuya ilişkin kod, kategori ve tema bilgileri Tablo 4'te yer almaktadır.

Tablo 4.

İtici Faktörler

Kodlar (Gitmek isteyenler)	Kodlar (Gitmek istemeyenler)
Neden Çankırı'dan gitmeyi düşünüyorsunuz?	Çankırı'da nelerin iyileştirilmesi gerektiğini düşünüyorsunuz?
Kıyafetlere ve insanların davranışlarına ilişkin rahatsız edici bakışlar ve söylemler var (K1, K2, K3, K4)	Sosyal aktiviteler ve sosyalleşebilecek alanlar (K6, K7, K9, K10)
Sosyal aktiviteler ve sosyalleşebilecek alanlar yok (K2, K3, K5)	Şehir içi ulaşım (K7, K9)
Alışveriş olanakları kısıtlı (K3, K4, K5)	Yüksek kira fiyatlarının düşmesi gerek (K7, K9)
İnsanların tek tip ve kapalı bir bakış açıları var (K1, K3, K4)	Şehrin tanıtımının ve reklamının yapılması gerek (K6, K9)
Şehir aktif değil, değişiklik yok (K3, K4, K5)	Şehir çok küçük (K7, K8)
Gezip görebileceğimiz yerler çok az (K2, K3, K4)	İstihdam arttırılmalı ve yeni sektörler getirilmeli (K6, K9)
Otobüs sıkıntısı (K1, K2, K4)	Şehirde kişisel gelişim imkanları (K10)
Şehir çok küçük (K1, K3)	Alışveriş imkanları kısıtlı (K8)
Şehir gelişmiyor (K4, K5)	Ürünler pahalı (K8)
Din, dil ve ırk ayrımcılığı yapıyorlar (K1)	Halktan alınan geri dönüşlere göre düzenlemeler yapılmalı (K6)
İnsanlar sertler ve cana yakın değiller (K1)	Kendi dinamikleri üzerinde büyümeye çalışmalı (K6)
Kısılmış, baskılanmış hissediyorum (K4)	Kurumların daha iyi çalışması gerek (K9)
İnsanlar hayvanlara saygılı değiller (K4)	Gençler çalışmayı sevmiyor (K9)

Şehrin kişisel gelişime katkısı yok: Kurslar, spor aktiviteleri, kişisel gelişim (K2)	Esnafların önyargısının değişmesi lazım (K9)
Yemek kültürü zayıf (K4)	Sosyal baskı var (K7)
Şehir pahalı (K1)	İnsanlar değişmeli (K8)
Eğitim kötü (K4)	Eğitim düzeyi düşük, insanlar kendilerini geliştirmiyorlar (K9)
İş olanakları az (K4)	Şehir dışı ulaşım (K9)
Şehir dışı ulaşım ağı kötü (K4)	
Trafik değil, park ve yaya problemi (K4)	
Kategori	Kategori
Sosyal ve kültürel faktörler (K1, K2, K3, K4, K5)	Sosyal ve kültürel faktörler (K6, K7, K8, K9, K10)
Şehre ilişkin faktörler (K1, K3, K4, K5)	Şehre ilişkin faktörler (K6, K7, K8, K9)
Ulaşımındaki sorunlar (K1, K2, K4, K5)	Çankırı'nın insanına ilişkin unsurlar (K7, K8, K9)
Çankırı'nın insanına ilişkin unsurlar (K1, K2, K3, K4)	Ulaşım (K7, K9)
Tema	Tema
İtici Faktörler (Gitmek İsteyenler)	İtici Faktörler (Gitmek İstemeyenler)

Tüm katılımcılara göre farklı sosyal ve kültürel unsurların eksikliği ya da yokluğu itici unsurlar arasında yer almaktadır. Bunlardan bir tanesi sosyal aktivitelerin ve alanların eksikliğidir. Sosyal alanlarda mağazalar, kafeler, parklar, yüzme havuzları, stadyum, konserler, festivaller gibi birçok sosyal alanın ve aktivitenin eksikliği ve/veya yokluğu katılımcılar tarafından vurgulanmıştır. Bu durum gençler, aileler ve çocuklar için farklı açılardan değerlendirilmiştir. K7 bu durumu şöyle ifade etmiştir: “Biraz daha aktivitelerin bol olduğu şeylerin yapılması istiyorum. Bu gerek çocuk için park yerleri olsun gerek yetişkin insanların oturabileceği mesela öğrencilerimize hitap edebilecek kafe ... Mesela kapalı havuz var ama şu anda gitmiyor mesela Çankırı halkı, halı saha maçlarının izlenebileceği büyük bir stadyum yok.” Sosyal aktivite ve alanların eksikliğine bağlı olarak şehrin insanlara pek bir şey sunmaması, kişisel gelişime olanak sağlamaması gibi sorunlara da dikkat çekilmiştir.

K2: ... çok fazla bir alan yok, aktifleşebileceğim, sosyalleşebileceğim alan olmadığı için kendi yaşadığım şehre gitmeyi istiyorum. ... Konserler aslında yapılabilir bir de, geçen sene biz gittikten sonra yapıldı Tuz Festivali. İşte bu festivalin öğrenciler burdayken yapılması daha doğru olurdu. Diğer şehirlerde ... çok fazla kurslar var, çok fazla işte onların hayatını etkileyecek spor aktiviteleri olsun ya da başka şeyler olsun çok fazla alan var ama burada sadece okulun açtığı kurslar var ve az sayıda var.

Alışveriş olanaklarının ve ürün çeşitliliğinin kısıtlı olması da sık dile getirilen konulardandır. Bu olanakların kısıtlı olmasından dolayı insanların farklı ürünleri ve çeşitlerini bulamadığı bunun için Ankara'ya ya da daha farklı şehirlere alışveriş yapmaya gittiği ve buna bağlı olarak da ürünlerin pahalı olduğu ifade edilmiştir. K4, “AVM'miz var, AVM'de hiçbir şey yok olmadığı için insanlar burdan başka, çevre illere gidiyorlar alışveriş yapmak için.” şeklinde bu durumu vurgulamıştır.

Şehre ilişkin eksikliklerine bakıldığında şehrin küçük olması, gelişmemesi, aktif olmaması, şehirde değişiklik olmaması gibi konular yer almıştır.

K3: Mesela bir ucundan bir ucuna beş dakikada kâfi mesela merkezi için konuşuyorum. Benim bulunduğum şehirlerde en kısa mesafe belki de. ... Yani ben yaşıma itibariyle daha fazla aktif olmayı tercih eden biriyim ... dolayısıyla farklı daha büyük daha canlı daha metropol olabilecek bir şehre göçmeyi, taşınmayı istiyorum. ... Canlıdan kastım şu, şehir ölmüyor derler ya mesela İstanbul için de öyle derler mesela 7/24 aktif olan bir şehir.

Bu çerçevede şehrin gençlere yönelik olmadığı ve emeklilere hitap ettiği söz konusu olmuştur: “Hani insanlar bile aynı yani değişiklik olsa, ... çarşı hep aynı oluyo biraz değişse, biraz gelişsin ya da benim şöyle bir düşüncem var tüm gençleri alsınlar burdan bütün emeklileri buraya koysunlar.” (K5)

Şehirde ekonominin iyi olmadığı, istihdam olanaklarının ve sektör çeşitliliğinin az olduğu katılımcılar tarafından dile getirilmiştir. K6 ve K9 “şehre yatırımların çekilmesi gerektiğini” düşünmektedir. Şehrin pahalı olduğuna ve bu çerçevede özellikle ev kiralalarının yüksekliğine dikkat çekilmiştir. K1 “her şey çok pahalı, hiç böyle öğrenci rahatlıkla geçinemiceği bir yer. Özellikle eve çıkan bir öğrenci olsa mesela.” ifadelerinde ve K4 ise “Ekonomi olarak da çok iyi olduğunu söyleyemem, burada yapabileceğin bir iş sektörü yok. ... istifa ediyim, kendi hayallerim var bu arada, hani burada işte kafe açayım desem burası sezonluk bir yer, hani sezonluk derken yani öğrenci olduğu zaman sezonluk öğrenci olmadığı zaman ölü bir şehir bildiğiniz ölü bir şehir aslında yani burada bir şeylerin kalkınması bir şeylerin çok başarılı olmak maalesef mümkün değil.” şeklinde bu durumu anlatmıştır. Şehrin tanıtım ve reklamının yapılmadığı ve buna bağlı olarak gelişmediği de ifade edilmiştir.

K9: *Kültürel manada mesela bi paraşüt olabilir aslında Bayramören’de bunun için çok güzel bir yer var değerlendirilebilir. Tuz mağarasında mesela çok eski bir tarihi var. Bunların ön plana çıkartılması lazım. Çankırı’da yapılan bir şeyin desteklenmesi lazım bunu sadece ticari manada bakmayın, kültürel anlamda da. ... Ekonomik noktada iyileştirmeler olabileceğini düşünüyorum. nasıl olabilir? Fabrikalar gelebilir, istihdam alanları açılabilir, yeni sektörler gelebilir.*

Bunlara ek olarak havasının soğuk olması, deniz olmaması, kurumların daha iyi çalışması gerektiği gibi unsurlar bu kategoride yer almıştır. Çankırı’nın insanına ilişkin kategoriye baktığımızda ise özellikle yaşları büyük bireyler bir baskı unsuru olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu baskı unsurları insanların kıyafetlerine, davranışlarına, kendilerine ya da hayvanlarına karşı yargılayıcı ve dışlayıcı bakışlar ve söylemler nedeniyle oluşmaktadır: “En ufak mesela crop giydiğinde bile direkt dikkat çekiyor, özellikle amcalar, dayılar, teyzeler çok farklı bakabiliyorlar.” (K2) Bir diğer katılımcı ise bu durumu şu şekilde açıklamıştır:

K4: *İlk geldiğimde benim kızım işte git İzmir’e git, cehennemde yan ... ki öyle bir açıklık da yok, kızım daha gencecik tatlı bir kız, o çok takmasa da benim üzüldüğüm dönemler çok olmuştu. Hâlâ da yargılanıyoruz, insanların bakışlarından ziyade ... kötü söylemler yaşıyoruz. Bi dönem biz çıkmamıştık bu yüzden. ... hatta benim köpeğim de var, köpeğin de insanlara karşı anksiyetesi arttı, çünkü buranın insanları çok farklı, benim köpeğim korkuyor şimdi, o kadar insancıldı ki çok sevecendi, biz onu dışarı çıkarıp gezdiremiyoruz. Çünkü insanlar o kadar büyük tepkiler veriyor ki, küçük köpek, 6 kilo, tasmayla gezdiremiyoruz mesela çok büyük tepkiler alıyoruz burada. ... Kafa yapısını değiştiremediği müddetçe ne insanı değiştirebilirsin ne kenti değiştirebilirsin.*

İnsanların sert ve cana yakın olmadığı, tek tip bir bakış açısına sahip olduğu unsurlarına bağlı olarak insanlar üzerinde baskı kurdukları, katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. Bu anlamda geleneksel bir insan tipolojisinin görüldüğü söylenebilir (Turgut, 2017, ss.95-97; Korkmaz & Başer, 2019; Korkmaz, 2022, s.57).

K1: *Din, dil, ırk olsun bu konularda aşırı rahatsız hissediyorum burada. Sınıfta bile yaşıyorum aslında bazıları var yani siyasetle falan ilgili çok fazla, ben çok öyle şeyleri takmıyorum ama yani, takan bir insan olsa bir tartışma çıkar diye düşünüyorum. Herkesin kendi bakış açısı yani, herkesin kendi fikri, ama bunlar onu kabul etmiyor gibi. Tek tip bir düşünce var.*

Şehrin küçük olmasına bağlı olarak insanların belirli noktalarda toplanması ve tanıdıkların fazla olması da bir baskı unsuru olarak karşımıza çıkmıştır.

K7: *... burda şey oluyor mesela çarşıda gördüğün insanı AVM’de tekrar görebiliyorsun. ... Bunaltıyor beni, sürekli tanıdık görmek. Mesela çarşıda birisi seni görüyor şuraya girdin, şuraya çıktın demesi, gözetliyor, takip ediyor gibi bi yandan rahatsız edici oluyor. ... Bi de biraz daha esnaflarımızın ön yargıları diyelim değişmesi lazım. Biraz daha böyle öğrenciye baskıcı gibi tipler diyim yani bir şeyleri alırken satarken fiyatları şişirmesine ev sahiplerinin kiralarda çok yükseğe çıkması. Öğrencilerden mesela bunları şikâyet olarak dile geliyor.*

Ek olarak insanların dedikoducu olması, çalışmayı sevmemesi ya da kendini geliştirmemesi gibi durumlara da katılımcılar dikkat çekmiştir. K8 “İnsanların ... dedikoduyu çok sevmesi, bu canımı sıkan faktörlerden bir tanesi, insan faktörü.” olarak, K9 ise “Çankırı çevresinde yaşayanların çalışmayı sevmemesi gibi bir durum var. Bu yargının bi kırılması lazım kolay para anlayışının kırılması lazım. ... kendilerini geliştirmiyorlar.” şeklinde ifade etmiştir.

İtici faktörler arasında ulaşım da yer almaktadır. Şehir içinde park yeri, yayaya yürüyecek yer kalmaması, nüfus az olmasına rağmen arabaların çok olması, ışıkların trafik sıkışıklığı yaratması gibi sorunlar yer almaktadır. K9 bu durumu şöyle ifade etmektedir: “Gereksiz bi trafik var aslında park sorunu var. Çok fazla araba var burada.” K7 şehir içi ulaşımında bazı değişiklikler olması gerektiğini düşünmektedir: “En çok dile gelen şey de trafik, çarşı içlerinde çok araba olduğu için, park problemi var. Ondan sonra şehir küçük olduğu için trafik çok oluyor, ışıklar aşırı derece fazla, trafiği aşırı aksatıyor, bunun çözümü olarak alt geçit üst geçit yapılabilir.” K1 ise otobüslerin seyrekliğine ve doluluğuna dikkat çekmiştir.

K1: *Burda her yere otobüs yok. ... Burada otobüslerin internet uygulaması yok mesela İstanbul bu konuda çok rahat. Ankara'da da aynı şekilde burada o yok. Çok geç geliyor otobüsler, yarım saatte bir geliyor, o da çok büyük sıkıntı oluyor. Çünkü çok dolu oluyor genel olarak ve bu kış aylarında daha da bi zorlaşıyor bence.*

Şehir içi ulaşımındaki sorunlara ek olarak şehir dışı ulaşımında da otobüslerin sadece Ankara ve İstanbul'a olması, diğer şehirlere gitmek için öncelikle bu şehirlere gidilmesinin gerekmesi ve yol bağlantısının olmaması gibi unsurlar yer almaktadır.

K4: *Ulaşımında şehir içi berbat, küçük bir şehir olmasına rağmen Uluşazı'ya çıkmak, Balıca tarafına gitmek veya hastaneye gitmek çok zor ... otobüsler saatinde gelmiyor. Şehir dışı desek, şöyle ki, her yere otobüs yok. Yani bir yere gitmek istiyorsan ilk olarak Ankara'ya gitmek durumundasın. Direkt giden bir İstanbul'a var bu ikisi dışında başka bir yere gidemiyoruz. ... Trafik yok ama bi o kadar da çok araç var burada hatta Türkiye'de 2. sırada, her aileye iki arabaya düşüyor. Aslında trafik var yani, yüremiyorsun ki yani, yollar da bile çift şeritli park etmiş arabalar var. Yayaalara yer yok.*

Çankırı'da itici faktörlere baktığımızda mağaza, kafe, park, yüzme havuzu, konser, festivaller gibi sosyal alan ve aktivitenin olmaması ve buna bağlı olarak şehrin insanlara pek bir şey sunmaması, kişisel gelişime olanak sağlamaması gibi sorunlara da dikkat çekilmiştir. Bu durum Çankırı'da gençler, aileler ve çocuklar için özellikle değerlendirilmiştir. Alışveriş olanaklarının ve ürün çeşitliğinin az olması aynı zamanda pahalılığı yükseltmekte ve bireyleri daha fazla çeşitlerin olduğu çevre illere -özellikle Ankara'ya- yöneltmektedir. Pahalılık noktasında bir diğer husus ise ev kiralarnın yüksek olmasıdır. Bu durum söz konusu olduğunda esnafın öğrencilere yönelik fiyat yükselten politikalarının da değişmesi gerektiği katılımcılar tarafından vurgulanmıştır.

Çankırı'daki insan tipolojisinin yargılayıcı tutum ve davranışları katılımcıları rahatsız etmektedir. Yaş grubunun genel olarak genç ve orta yaşlı olduğu göz önüne alındığında kuşak çatışmalarının ve başka şehirlerden gelen katılımcıların olduğu düşünüldüğünde ise kültür farklılıklarından doğan çatışmalarının olduğu görülmüştür. Katılımcılara göre insanlar -daha çok yaşlı bireyler- özellikle kıyafetlere, modern sayılabilecek sevgililik ilişkilerine ve dışardan gelen öğrencilere karşı yargılayıcı ve baskılayıcı bir tutum içerisindedir. Bu durumu Çankırlı olan bireyler ise sürekli tanıdıkları görmek, tanıdıklar tarafından izlenmek ve baskı altında hissetmek olarak deneyimlemektedirler. Bu bağlamda insanların “kafa yapılarının” değişmesi gerektiğini, göç etmek isteyen bireyler ağırlıkta olmak üzere neredeyse tüm katılımcılar vurgulamışlardır.

İtici faktörler arasında ulaşım da yer almaktadır. Şehir içinde park yeri ve yayaya yürüyecek yer kalmaması, nüfus az olmasına rağmen arabaların çok olması, ışıkların trafik sıkışıklığı yaratması, otobüslerin seyrek olması ve doluluk oranının fazla olması gibi sorunlar yer almaktadır. Şehir içi ulaşımındaki sorunlara ek olarak şehir dışı ulaşımında da otobüslerin sadece Ankara ve İstanbul'a olması, diğer şehirlere gitmek için öncelikle bu şehirlere gidilmesinin gerekliliği ve yol bağlantısının olmaması gibi unsurlar yer almaktadır.

Çekici Faktörler

Çankırı'da kalmaya sebep olan çekici faktörler hakkında göç etmeyi düşünen ve düşünmeyen katılımcılara sorular yöneltilmiştir. Buna ilişkin kod, kategori ve tema bilgileri ayrıntılı olarak Tablo 5'te yer almaktadır.

Tablo 5.

Çekici Faktörler

Kodlar (Gitmek istemeyenler)	Kodlar (Gitmek isteyenler)
Çankırı'dan gitmeyi neden istemiyorsunuz?	Çankırı'da iyi olarak değerlendirebileceğiniz neler var?
Trafik sorunu yok, ulaşım kolay ve kısa (K6, K7, K9, K10)	Sosyal çevre (K2, K3)
İşim burada (K7, K8, K9, K10)	Yemek (K3)
Sosyal çevrem burada (K6, K9, K10)	Uzunyol'u seviyorum (K5)
Memleketim (K6, K9, K10)	Hobimi icra ediyorum (K5)
Yaran kültürü (K7, K9)	Daha ucuz (K2)
İlgaz ve Kayak (K6, K7)	İşler çabuk halloluyor (K4)
Suç oranı az, güvenli bir yer (K7, K10)	Ulaşım kolay ve kısa (K4)
Tuz Festivali ve Ekspresi (K6, K9)	
Ekonomik durumum Çankırı şartlarında iyi (K6, K8)	
Yeni bir yere alışmak zor (K9)	
Çankırı Kalesi (K6)	
İstiklal Yolu (K6)	
Çocuk yetiştirmek için iyi bir yer (K10)	
İşlerin çözülmesi kolay (K6)	
Havasını seviyorum (K6)	
İlçelerindeki doğal güzellikler (K6)	
Ankara'ya ve diğer şehirlere yakınlık (K7)	
Şehir karmaşık değil (K9)	
Çalışma imkanları (K6)	
Çankırı'nın insanını seviyorum (K6)	
Yardımlaşma kültürü (K9)	
Kategori	Kategori
Şehre ilişkin faktörler (K6, K7, K8, K9, K10)	Sosyal ve kültürel faktörler (K2, K3, K5)
Sosyal ve kültürel faktörler (K6, K7, K9, K10)	Şehre ilişkin faktörler (K4, K2)
Çankırı'nın insanına ilişkin unsurlar (K6, K7, K9, K10)	Ulaşım (K4)
Ulaşım (K6, K7, K9, K10)	
Tema	Tema
Çekici Faktörler (Gitmek istemeyenler)	Çekici Faktörler (Gitmek isteyenler)

Sosyal ve kültürel faktörler itici unsurlarda olduğu gibi çekici faktörlerde de en yüksek frekansa sahip olan kategoriyi oluşturmaktadır. Bu kategori çerçevesinde Çankırı'nın katılımcının memleketi olması ve Çankırı'da bulunan aile bireyleri, eş, dost, akraba, arkadaşlar yani sosyal çevre en sık ifade edilen kodlardandır. Bu durum katılımcıların K6 “memleketimi seviyorum. ... eş dost akraba yani çoğunluk burda olduğu için göç etmeyi düşünmüyorum.”, K9 “Zamanım hep burda geçmiş ve çevrem genelde burda.” ve K10 “Zaten buralıyım, burayı seviyorum. ... yani annem babam akrabalarım burada, burada evlendim, çocuklarım var” ifadelerinde görülmektedir. Yine göç etmeyi düşünen katılımcılar için de sosyal çevre çekici bir faktördür:

K3: *Burada edindiğim arkadaşlıklar Çankırı'da sevdiğim şeyler arasında yer alıyor. Arkadaş sayım çok fazla değil ama olan arkadaşlarla beraber zaman geçirdiğimiz zaman keyif aldığımı söyleyebilirim. Hani*

şey derler ya zaten bir insanı güzel kılan şey mekanlar değil insanlardır diye Çankırı'yı yaşanabilir kılan şey bence arkadaşlarımla geçirdiğim hoş zamanlar.

Diğer bir husus ise Çankırı'daki suç oranlarının düşüklüğü ve sosyal çevrenin güvenli olduğu. K10 "... mesela çocuklar için çok fazla güvenlik problemi yaşamıyoruz burada. Büyükşehirde olsak çok tedirgin olurduk." şeklinde ifade ederken, K7 "hırsızlık, gasp gibi kavga gürültü gibi şeylerimiz olmaz. Böyle yabancı kimyasal maddeler olmaz, sokamazlar mesela." şeklinde dile getirmiştir. Çankırı, göç etmek istemeyen katılımcılara göre çocuk yetiştirmek için uygun ve genel olarak güvenli bir yerdir.

Sosyal ve kültürel faktörlerden diğerleri genel olarak Çankırı'da bulunan mekânlardır. Ilgaz ve kış turizmi bunlardan en dikkat çekenidir. K7 "Kayak pistimiz var o da güzel." şeklinde ifade ederken K6 "İnsanını ve havasını seviyorum, Ilgaz'ı seviyorum, buradaki çalışma imkanlarını seviyorum." biçiminde ifade etmiştir. Bunlara ek olarak Çankırı Kalesi, Tuz Mağarası, Doğu Ekspresi, İstiklal Yolu, Uzunyol gibi mekânlar sevilen yerlerdir. K6 Tuz Ekspresini, "Ankara'dan Çankırı'ya trenle tuz ekspresleri geliyor cumartesi günü gününbirlik sabah ordan çıkıyo ordan Tuz Ekspresi trenle, ... Çankırı'ya trenle iniyorlar otobüsler onları alıyo, önce tuz mağarasına götürüyorlar, daha sonra Çankırı'nın kültürel ve tarihi yerlerine götürerek Çankırı'yı tanıtıyorlar." şeklinde anlatmıştır.

K5 ise "Çankırı'da hobimi seviyorum haber yapmayı seviyorum." ifadesinde haber yapma hobisini gerçekleştirebildiğini ve K3 "yediğim yemekler arasında yöresel olarak kesinlikle sarımsaklı et çok güzeldi." ifadesinde ise Çankırı'nın yöresel yemeği olan sarımsaklı eti beğendiğini belirtmiştir. Çekici unsurlardan bir diğeri şehir kategorisidir. Katılımcıların işlerinin Çankırı'da olması en önemli çekici unsurdur. K7 "babasından kalma tarım mesleğini" gerçekleştirdiğini, K8 "iş burada olmasa Çankırı'da kalmayacağını", K9 ise "yaptığı işi Çankırı'da başka kimsenin yapmaması dolayısıyla" Çankırı'yı tercih etmektedir.

Çankırı'nın küçük bir yer olması dolayısıyla K6 "işlerin kolay çözülmesi açısından, çünkü şehir küçük olduğu için her yerde bir tanıdığınız oluyor. Bu hastane olabilir atıyorum adliye olabilir, resmi kurum olabilir işler daha kolay hızlı ve kolay çözülüyor bi büyük şehre göre." ifadelerinde kurumsal işlerin daha çabuk ve kolay çözüldüğünü ifade etmiştir. Aynı şekilde K4 de bu unsura dikkat çekmiştir: "Küçük bir şehir olduğu için işlerimizi, evrak işlerimizi vs. halledebiliyoruz." Katılımcıların değindikleri diğer bir nokta, büyükşehirlerle karşılaştırdıklarında kendilerinin ekonomik seviyelerinin Çankırı'da daha iyi olması takip etmektedir. K6 "Ekonomik olarak kendimi Çankırı şartlarında orta seviye ama bi büyük şehir şartlarına bakarsam alt seviyede gibi hissediyorum ama Çankırı'da orta seviye." ve K8 "Buradan göç etmem için benim şahsi fikrim olarak, buradan daha iyi şartlarda iş bulmam gerekli." şeklinde ifade etmiştir.

Çankırı'nın çevre şehirlere ya da turizm bölgelerine yakın olması da çekici bir unsurdur. K7 bu durumu "Ankara'ya yakın olmasını seviyorum, istediğin zaman gidip işini halledip gelebiliyorsun. ... Doğaya yakınız, çadır kamp gibi şeyler Kastamonu tarafında yapabiliyoruz." şeklinde ifade etmektedir. Şehrin karmaşık olmaması, havası, çalışma imkanları da katılımcılar tarafından vurgulanan diğer unsurlardır.

Çankırı'da ulaşım da çekici bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Merkezin küçüklüğü dolayısıyla ulaşımın kolay olması ve çok vakit almadan yapılabilmesi, trafik olmaması, gitmek istenen yere kısa sürede gidebilmek çekici bir unsurdur. K7 "her yer yürüme mesafesinde" diyerek bu durumu vurgulamıştır. K10 ise "Burada mesela işe geliyorum, yol derdim yok, rahatça gelip gidiyorum" şeklinde ifade etmiştir.

Son olarak sadece göç etmek istemeyen bireyler Çankırı'nın insanını, buradaki insanların dayanışma ve yardımlaşma kültürlerini sevdiklerini belirtmişlerdir. Yaran kültürü de bu güven ve birlik beraberlik ilişkisine örnek olarak verilmiştir. Bu noktada küçük grup ilişkilerindeki bağlılık, yardımlaşma gibi faktörler öne çıkmıştır. K6, Çankırı insanının "zorda olanlara ve birbirlerine yardım ettiğini" vurgulamıştır. K9 ise şu şekilde açıklamaktadır:

K9: *Mesela Yaran kültürü, işte ahilikten geliyor. Esnaflar hep birlikte hareket ediyorlar, oturup yemekler içmeler, oyunlar oluyor. Yaren olan kişiler de kendilerinden emin olunan kişiler. Yani yakın ve güvene dayalı ilişkiler var burada. ... bireysel olarak düşünelim bunu bir sıkıntı bir problem yaşadığınız zaman tanımadığınız her türlü insan sizin o sıkıntınızı benimseyip çözmek için çalışırlar.*

Çekici faktörlere genel olarak bakıldığında Çankırı'nın memleketi olması ve kültürel ortamını bilmesi, Çankırı'da büyümüş olması ve bulunan sosyal çevrenin varlığı, yeni bir yere göç etmenin zorluğu çekici faktörlerde ilk

göze çarpan unsurlardır. Bir diğer önemli unsur ise katılımcıların Çankırı’da işlerinin olması ve Çankırı’da kendilerini büyük şehirlere göre ekonomik anlamda daha iyi hissetmeleridir. Çankırı Kalesi, Tuz Mağarası, Ilgaz gibi mekanların varlığı ve Çankırı’nın gelişmiş şehirlere (özellikle Ankara) ya da doğal güzellikleri yüksek çevre şehirlere (örn. Kastamonu) yakın olması çekici faktör unsurlarını oluşturmaktadır. Kurumsal işlerin çabuk, hızlı ve kolay halledilmesi, suç oranlarının düşüklüğü, güvenli bir yer olması, aile hayatına ve çocuk yetiştirmeye uygun bir yer olması da diğer çekici faktörlerdir. Şehrin karmaşık olmaması, havası, çalışma imkanları, şehir içi ulaşımın kolay, hızlı ve rahat olması da katılımcılar tarafından vurgulanan diğer unsurlardır. Çankırı insanının yardımsever ve dayanışmacı bir kültüre sahip olması bir diğer çekici unsurdur. Katılımcılar buna örnek olarak Yaran kültürünü örnek vermişlerdir.

İtici ve çekici faktörleri etkileyen unsurlara bakıldığında; Çankırlı, işi burada ve ekonomik durumundan memnun, sosyal çevresi Çankırı’da olan katılımcıların göç etmeyi istemediği görülmektedir. Bu sonuç göç etmezlik kavramına uygun bir tablo çizmiştir. Burada bir katılımcı daha önceden göç etmeyi düşünürken, bir tanesi de dönemlik göç etmek istediğini belirtmiştir. Bu durum ise itme-çekme kuramından hareketle göç etmedeki engel faktörlerini akla getirmektedir. Göç etmeyi önceden düşünen katılımcının işi ve ailesi buradadır ve istediğinde gitmek istediği şehre gidebilmektedir. Dönemlik göç etmeyi düşünen katılımcının ise göç etmesi için iş şartları ya da ekonomik şartlar elverişli olması gerekmektedir.

Sosyal çevresi burada olmayan, öğrenci olan, ekonomik düzeyi daha düşük olan, bulunduğu sosyal, kültürel ve siyasi çevreden rahatsız olan, işi burada olsa bile hayatının büyük bir bölümünü Çankırı’da yaşamayan ve Çankırı’ya dışardan gelen katılımcıların göç etmeyi daha fazla düşündüğü görülmektedir. Çankırı’ya dışardan gelen katılımcılara bakıldığında genel olarak itme-çekme ve ekonomik tabanlı göç kuramlarına uygun olarak yanıtlar vermişlerdir.

Sonuç

Araştırmada Çankırı’da yaşayan bireylerin Çankırı’ndan göç etmeye ilişkin düşünceleri ışığında oluşan dinamikler anlamlandırılmaya çalışılmıştır. Araştırmanın sorusu ise “Ne tür dinamikler Çankırı’ndan göç etmeyi etkilemektedir?” şeklindedir ve verilen yanıtlar doğrultusunda ortaya çıkan dinamikler itme-çekme, sosyal ağ ve göç etmezlik kuramları çerçevesinde sorgulanmıştır. Bakıldığında göç etmeye veya etmemeye ilişkin dinamiklerin sosyal ve kültürel dinamikler, Çankırı insanına, şehre özelliklerine ve ulaşımına bağlı dinamikler üzerinde yoğunlaştığı ve daha çok itme-çekme kuramı ile açıklanabildiği görülmüştür. Bu dinamiklerin göç etmeye olumlu veya olumsuz etkileri “itici- çekici faktörler” olarak araştırmada sunulmaktadır. Araştırmada ifade edilen bu faktörlerin oluşturduğu dinamikler üzerinden anlam üretilmeye çalışılmıştır.

Şehrin çok küçük olması, şehir yaşamının düşük canlılıkta olması, bu canlılığın erken akşam saatlerinde bitmesi ve şehirde bu durumun kısır döngü oluşturması, Çankırı’daki insanların daha geleneksel olması ve gençlere olumsuz önyargıyla bakması gibi itici faktörler bağlamında Çankırı yaşamı değerlendirilmiştir. Bu çerçevede şehrin, öğrenci veya gençlere hitap etmediği katılımcıların deneyimlerinden çıkarılmıştır. Şehrin istihdam olanakları ve sektörlerin kısıtlılığı da söz konusu edilmiştir. Katılımcılar bu noktada daha fazla yatırım yapılması gerektiğini düşünmekte, şehirdeki kurumların halkın da isteklerini göz önünde bulundurarak faaliyet göstermesi gerektiği bulgularından çıkarılmıştır. Şehre özgü sosyal ve kültürel zenginliklerin ortaya çıkarılması ve bunlara ilişkin reklam ve tanıtım faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Bunlara ek olarak şehrin soğuk olması ve denize kıyısının olmaması bazı katılımcılar tarafından şehrin itici faktörleri olarak anlam bulmuştur.

Katılımcıların memleketinin Çankırı olması, kendilerini ekonomik olarak bu şehirde iyi hissetmeleri, Çankırı ve çevresindeki doğal güzellikler, kültürel unsurlar (dayanışma, yardımlaşma, yaranlık vb.), Çankırı insanı, çevrenin yapısı (karmaşık olmaması, havası, ulaşım vb.) gibi unsurlar ise çekici faktörler olarak anlam bulmuştur. Katılımcıların göç kararlarında genel olarak kendi fikirlerinin önem taşıdığı ve kişinin kararlarını kendi ekseni etrafında aldığı bu bağlamda bireyselleşmenin olduğu sosyolojik bağlamda söylenebilir. Çoğu katılımcının alışveriş olanaklarının kısıtlı olduğunu dile getirmesi, tüketim toplumu kavramıyla birlikte düşünülebilir. Ayrıca genel olarak katılımcıların sosyalleşme alanlarının az olduğunu belirtmesi, iletişimin önemini ve ağ toplumu kavramını akla getirmektedir.

Çankırı'daki toplum yapısının hem geleneksel yapısı hem de küçük grup olmasından kaynaklanan yakın, samimi ve yardımlaşmaya dayalı ilişkileri uluslararası göç literatüründe de karşımıza çıkmaktadır. Göç ve Kalaycı'nın (2023) Çankırı üzerinde yaptıkları çalışmada yurt dışından eğitim için gelen öğrenciler de zaman zaman rahatsız edici davranışların olduğunu ancak zamanla buraya alıştıklarını ifade etmişlerdir. Bu çalışmayla benzer olarak alışverişe gitmek için İstanbul'a gidildiği, şehrin farklılıklara ve yabancılıklara çok alışık olmadığı, kiraların yüksek olduğu, ulaşım problemleri yüzünden kendi ülkelerine gidip gelmekte zorluk yaşandığı, otobüslerin özellikle kışın sıkıntılara sebep olduğu, şehrin küçük olduğu gibi konular katılımcıların ifadelerinde yer almaktadır. Diğer yandan küçük ve sakin bir şehir olması, samimi ilişkilerin olması, trafiğin olmaması, şehrin Ankara'ya yakın olması ve şehrin çok pahalı olmaması da bu şehri tercih etmelerinde ve şehri sevmelerindeki unsurlar olarak yer almış ve bu çalışmayla benzerlik göstermiştir. Yine aynı çalışmada Türkiye'de tanıdıklarının ya da akrabalarının bulunması nedeniyle katılımcıların Türkiye'yi tercih ettikleri görülmektedir, yani sosyal ağ kuramının etkileri görülmüştür. Bu bulgu, bu çalışmada da 'ablası burada olduğu için' Çankırı'yı tercih eden katılımcı ile paralellik göstermektedir. Savar ve Kedikli'nin (2019) yapmış olduğu Çankırı'da uluslararası göçü ele çalışmada ise mülteci ve sığınmacıların evlerde ısınma problemleri çekmesi bu çalışmada itici faktörler başlığı altında yer alan konut kiralarının yüksek olması verisi ile paralel görülebilir. Ünal'ın (2014) doktora tezinde, Çankırı'nın köylerinde çocuklu ailelerin çocuklarının eğitimi için köylerden göç etmeleri (Ünal, 2014). bu çalışmadaki 'çocuklarının daha iyi eğitim almaları ve/veya başka gelişmiş şehirleri görmeleri için gitmelerini' isteyen katılımcılarla paralel bir bulgu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Araştırmada göç etme dinamiklerini; (1) sosyal ve kültürel, (2) Çankırı insanı, (3) şehre ilişkin özellikler ve (4) ulaşım faktörlerinin oluşturduğu sonucuna varılmıştır. Neredeyse her katılımcının Çankırı'nın gelişmesi gerektiğini söylemesi nedeniyle Çankırı'daki itici faktörlerin çekici faktörlerden daha fazla olduğu söylenebilir. Bu çalışmanın sonucunda Çankırı özelinde daha fazla çalışmanın yapılması ve bu çalışmalardan çıkan sonuçların politika olarak değerlendirilmesi önerilmektedir. Araştırmanın verilerinden hareketle; yerel yönetimlerin göç dinamiklerine ilişkin politika geliştirmesinin, yaşam koşullarının iyileştirilmesinin, sosyalleşebilecek alanların çeşitlendirilmesinin, daha fazla kültürel aktivitelerin yapılmasının faydalı olacağı anlaşılmaktadır. Çankırı'da iş yerlerinin ve sektörlerin çeşitlendirilmesi, alışveriş ve sosyalleşebilme noktalarında daha fazla seçeneğin sunulması gibi konularda da düzenlenmeler yapılmasının şehir için faydalı olacağı düşünülmektedir. Elbette politika oluşturmak için daha fazla araştırmaya ihtiyaç vardır. Bu bağlamda genel yapıyı görmek için nicel çalışmaların ve genel yapıdaki detayları görmek içinse nitel çalışmaların yapılması önemlidir. Bu çalışmada ulaşılan sonuçlar, hazırlanacak anket sorularına ya da nitel araştırmalar için daha derinlemesine araştırılması muhtemel konulara kaynaklık edebilir.

Araştırmaya İlişkin Etik Bilgiler

Bu çalışma için Çankırı Karatekin Üniversitesi Fen, Matematik ve Sosyal Bilimler Etik Kurulu'ndan 20.12.2024 tarihli 49 no'lu toplantıda etik kurul onayı alınmıştır.

Yazar Katkı Oranı Beyanı

Yazarlar çalışmaya eşit oranda katkı sağlamıştır.

Çatışma Beyanı

Bu çalışmada herhangi bir potansiyel çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Adıgüzel, Y. (2016). *Göç sosyolojisi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Akçay, S., & Koca, E. (2024). Nitel araştırmalarda veri doygunluğu. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(3), 829-848.
- Atmaca, Y. (2018). Belediyeler ve göçmen politikaları: Çankırı örneği. *Kent Akademisi*, 12 (37), 56-66. <https://izlik.org/JA89CU72CK>
- Aydın, E. (2023). Hein de Haas, Stephen Castles ve Mark J. Miller. Göçler Çağı: Modern dünyada uluslararası nüfus hareketleri, gav perspektif yayınları, ankara, 2022, s. 495, 162,50 TL, ISBN: 978-605-71985-1-8. *Turkish Journal of Diaspora Studies*, 3(2), 273-275. <https://doi.org/10.52241/TJDS.2023.0067>
- Balcı, A. (2013). Sosyal bilimlerde araştırma: yöntem, teknik ve ilkeler. Ankara: PEGEM Yayınları.
- Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. *BEÜ SBE Dergisi*, 7(1), 231-274.
- Castels, S., & Miller, M. J. (2008). *Göçler Çağı: modern dünyada uluslararası göç hareketleri*. (Bülent Uğur B. & İbrahim A. çev.). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Çağ, G. (2013). 19. yüzyılda Çerkes ve Nogay göçmenlerin Anadolu'da iskânı ve Çankırı Örneği. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3(2), 132-142. <https://izlik.org/JA77NS35LZ>
- Çağlayan, S. (2006). Göç kuramları, göç ve göçmen ilişkisi. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17, 67-91. <https://izlik.org/JA49DL22LU>
- Çavuşoğlu, H. (2006). Uluslararası göç: nedenleri, tipleri, türleri ve göçmenler. *Folklor/Edebiyat*, 12(48), 83-104.
- Dil, K. (2024). *Göçerlikten aktif yurttaşlığa: Avustralya'daki Türkiyeliler*. Ankara: Ütopya Yayınları.
- Dil, K. (2015). Göç olgusuna göçmenlerin deneyimleri üzerinden bakmak. *İDEALKENT*, 6(15), 149-171. <https://izlik.org/JA79SE78TX>
- Göç, E. (2023). Geçici koruma kapsamında bulunanların suç oranlarına dair algı araştırması: Çankırı ili örneği. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 16(43), 1516 - 1533. <https://doi.org/10.12981/mahder.1308509>
- Göç, E. (2024). Geçici koruma kapsamında bulunanların ekonomiye etkisinin vatandaş üzerinden araştırılması: Çankırı örneği. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(3), 616-633. <https://doi.org/10.18074/ckuiibfd.1445096>
- Haug, S. (2008). Migration networks and migration decision-making. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 585-605.
- Kalaycı, H., & Göç, E. (2023). Yükseköğretim kurumlarında öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin sorunlarına sosyolojik bir bakış: Çankırı örneği. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (34), 69-94. <https://doi.org/10.54600/igdirsosbilder.1245705>
- Kalaycı, İ., & Çatal, A. (2017). XIX. yüzyılın ikinci yarısında çankırı'ya yapılan Kırım-Kafkas göçleri. *Sosyal Bilimler Dergisi (SOBİDER)*, 4(18), 254-269. https://www.academia.edu/download/58093764/1299263912_3939_Isa_KALAYCI.pdf
- King, R. (2012). Theories and typologies of migration: an overview and a primer. E. R. (ed). içinde, *Willy Brandt Series of Working Papers in International Migration and Ethnic Relations* (s. 1-48). İsveç: Malmö Institute for Studies of Migration, Diversity and Welfare.
- Korkmaz, A., & Başer, M. (2019). Toplumsal cinsiyet rolleri bağlamında ataerkillik ve iktidar ilişkileri. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 28 (1), 71-76. <https://doi.org/10.17942/sted.507660>
- Korkmaz, H. (2022). Modern dönemde geleneksel kültür kodlarının/ataerkil yapının aile hayatına yansımaları. *Antakiyat*, 5(1), 54-71. <https://izlik.org/JA85GY43RM>
- Körükmez, L., & Südaş, İ. (2015). *Göçler ülkesi*. İstanbul: Ayrıntı.
- Lee, E. (1996). A theory of migration. *Demography*, 3(1), 47-57.

- Patton, M. (2018). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (çev. ed. Mesut, B. & Selçuk Beşir, D.). Ankara: Pegem Akademi.
- Ravenstein, E. (1885). The laws of migration – I. *Journal of the Statistical Society*, 48(2), 167-227.
- Ravenstein, E. (1889). The laws of migration – II. *Journal of the Statistical Society*, 52(2), 214-301.
- Saldana, J. (2019). *Nitel araştırmacılar için kodlama el kitabı* (çev. Aysel, T.A. & Süleyman Niah, Ş.). Ankara: Pegem Akademi.
- Savar, E., & Kedikli, U. (2019). Türkiye’de mülteci ve sığınmacılara sağlanan imkânlar ve uyum sorunları: Çankırı örneği. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 15 (4), 1119-1142. <https://doi.org/10.17130/ijmeh.2019456401>
- Suna, A., & Cereci, S. (2022). Göç kuramları bağlamında göç etmezliğin anatomisi. *Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19 (49), 195-208. <https://izlik.org/JA44AJ44TK>
- Suveren, Y., & Güllüpinar, F. (2023). Etnografik araştırmada kuramsal ve pratik sorunlar. *Şarkiyat*, 14(3), 1272-1288. <https://doi.org/10.26791/sarkiat.1176998>
- Şenol Sert, D. (2016). Uluslararası göç yazınında bütünlüyci bir kurama doğru. S. İhlamur-Öner, & N. Öner içinde, *Küreselleşme Çağında Göç Kavramlar, Tartışmalar* (s. 29-47). İstanbul: İletişim.
- Tassinopoulos, A., & Werner, H. (1999). To move or not to move- migration of labour in the European Union. içinde IAB Labour Market Research Topics No, 35. 1-17. <https://iab.de/en/publications/publication/?id=572855>
- Turğut, F. (2017). Tarihsel süreçte aile kurumunun dönüşümü ve geleceğine yönelik çıkarımlar. *Medeniyet ve Toplum Dergisi*, 93-117. <https://izlik.org/JA25AU67CX>
- TÜİK NİP. (2024a). Ülke içi göç. <https://nip.tuik.gov.tr/?value=UlkeIciGoc#:~:text=daimi%20ikametg%C3%A2h%20adres%20de%C4%9Fi%C5%9Fiklikleri%20i%C3%A7,ise%20yerle%C5%9Fim%20yerinin%20verdi%C4%9Fi%20g%C3%B6%C3%A7t%C3%BCr. adresinden alındı>
- TÜİK NİP. (2024b). Göç etme nedenleri. <https://nip.tuik.gov.tr/?value=GocEtmeNedenleri adresinden alındı>
- Uslu, F., & Demir, E. (2023). Nitel bir veri toplama tekniği: derinlemesine görüşme. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 40(1), 289-299. <https://doi.org/10.32600/huefd.1184085>
- Uysal, M., & Aktaş, S. (2011). Sıralı regresyon analizi ile Türkiye’deki iç göçleri etkileyen faktörlerin belirlenmesi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(3), 191-200. <https://izlik.org/JA38MU28FP>
- Ünal, H. (2014). *Göçün kırsal değişme ve tarımsal üretime etkisi: Çankırı ili köyleri üzerine bir araştırma*. Çankırı. [Çankırı Karatekin Üniversitesi, Doktora Tezi].
- Yıldırım, H. (2022). Göçmen ve mülteci esas kayıt defterine göre Çankırı’da Bulgaristan göçmenlerinin iskânı (1938). *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS)*, 13(47), 105-121. <https://www.ijoess.com/DergiTamDetay.aspx?ID=3067>

Extended Abstract

Purpose

The purpose of this study is to examine migration dynamics based on the views of individuals living in Çankırı regarding migration from the region. Designed as a qualitative study, data were collected through semi-structured interviews. A convenience sampling method was used to recruit a sample of 10 participants. Data analysis was conducted using content analysis. The data in this study were examined within the frameworks of push-pull, social network, and immobility theories. The findings suggest that the dynamics of migration from Çankırı are best understood within the context of the push-pull theory. Accordingly, the migration dynamics derived from the codes were categorized under the themes of push and pull factors. In response to the question, “What kinds of dynamics influence migration from Çankırı?” the study identified four distinct dynamics: social and cultural dynamics, the city’s structure and characteristics, the city’s people, and transportation. Based on the data, it was concluded that push factors are more prevalent than pull factors in Çankırı. With these characteristics, this article is significant as it contributes to migration studies conducted specifically in the province of Çankırı.

Methodology

This research has addressed migration dynamics in Çankırı within the framework of the qualitative research design. In the research, semi-structured interviews were conducted face-to-face with 10 people. A semi-structured questionnaire was used in the interview. Convenience sampling technique, which is one of the non-probability sampling techniques used in the qualitative researches, were conducted to reach participants. The sample of the research consists of individuals over the age of 18 living in Çankırı. Data analysis conducted with the content analysis technique. This process began with the transcription of the audio recordings and concluded with the categorization of the data into codes, categories, and themes.

Semi-structured in-depth interviews were conducted with volunteer participants using audio recording devices with their permission. The form was prepared by the research team and includes questions on demographic status and migration desires. The interview form also includes questions that provide a general assessment of Çankırı.

Findings

The aim of the research is to reveal the migration tendencies of individuals living in Çankırı from Çankırı. Although the push-pull theory is taken as the center of the research, the migration tendencies of individuals in Çankırı are examined within the framework of social network and non-migration theory. The fact that the city is exceedingly small, life ends in the evening hours, it is not active, it is not developed and there is no change in the city are the elements emphasized by the participants. In this context, the city does not appeal to students or young people. The employment opportunities of the city and the limitations of the sectors were also mentioned. The participants think that more investment should be made at this point and that the institutions in the city should operate by taking into account the demands of the people. They stated that the social and cultural richness specific to the city should be revealed and that advertising and promotion activities related to these should be carried out. In addition to these, the fact that the city is cold and there is no sea constituted personal push factors. The factors such as the participants' hometown, feeling good about this city economically, natural beauties in Çankırı and its surroundings, cultural elements (solidarity, cooperation, charity, etc.), Çankırı people, the structure of the environment (not being complicated, its air, transportation, etc.) are pull factors.

The study concluded that the push and pull factor themes in Çankırı are formed around (1) social and cultural, (2) Çankırı people, (3) city-related features, and (4) transportation categories. Since almost every participant said that Çankırı needs to develop, it can be said that the push factors in Çankırı are more than the pull factors.

Limitations

The first limitation of the study is that, as it is a qualitative study, its findings do not represent the population of Çankırı. Another significant limitation is the use of a non-statistical, convenience sampling technique, and the fact that older individuals were excluded from the sample. On the other hand, the study includes participants aged between 21 and 43. Although these limitations exist, consideration has been given to ensuring data diversity. Data diversity refers to the presence of data across different categories within a sample. In this study, the sample includes participants with diverse experiences, such as those who wish to migrate or not, the gender balance, different age groups, individuals with short-term experience of living in Çankırı and those who have lived in Çankırı since birth, as well as individuals in Çankırı for educational or work-related reasons; data diversity has thus been sought in this manner. As the study was conducted using a qualitative design, it was completed with 10 participants due to time constraints; however, the sample size remains small, which is therefore a limitation.

Implications

As a result of this study, it is recommended that more studies be conducted specifically for Çankırı and the results of these studies be evaluated as policy.

Originality and Value

As can be seen, there are very few migration studies in the literature specifically for the province of Çankırı. Therefore, the research is important because it provides information on migration movements in Çankırı and the study is original in this respect.